

Behoorlijke informatieverstrekking is de basis van toegang tot recht

Knelpunten in de informatieverstrekking rondom strafbeschikkingen en sepotbeslissingen

'Een onaangename verrassing'

"Het OM stuurde mij een strafbeschikking, omdat ik de openbare orde zou hebben verstoord. Zou dit gaan om die uit de hand gelopen stapavond met mijn vrienden? Er werd verder niet uitgelegd wat ik zou hebben gedaan. De verwijzing naar de wet zei mij niet zoveel. De strafbeschikking leek op een gewone boete. Ik betaalde de boete, omdat ik dacht dat het daarmee klaar was. Toen ik drie jaar later solliciteerde naar een baan als beveiligder, bleek ineens dat ik een strafblad heb. Hierdoor kreeg ik de baan niet. Ik had me er nooit bij neergelegd als ik dit had geweten."¹

De toegang tot recht

De overheid kan onder omstandigheden inbreuk maken op fundamentele rechten van burgers door bijvoorbeeld het recht op vrijheid te beperken of door geweld toe te passen. Dit kan voor burgers verstrekende gevolgen hebben. Om zich hiertegen te kunnen beschermen, is het belangrijk dat burgers toegang hebben tot recht. Voor de Nationale ombudsman betekent de toegang tot recht in essentie dat de overheid burgers in staat moet stellen om gebruik te maken van hun procedurele mogelijkheden, wanneer zij zich in hun rechten voelen aangetast.

De Nationale ombudsman ziet dat de toegang tot recht onder druk staat. Een rechtssysteem dat in theorie inclusief is, wordt in de praktijk steeds exclusiever. Zo stijgen de meeste griffierechten en lopen de wachttijden in juridische procedures op. Ook ontbreekt het in bepaalde gevallen aan de mogelijkheid om een kwestie aan de rechter voor te leggen en bestaat er discussie over de kwaliteit van strafrechtelijke beslissingen. Hierdoor is het voor burgers vaak moeilijker om hun recht te krijgen.

Het belang van de toegang tot recht komt tot uitdrukking in wat in internationaal verband benadrukt wordt door middel van Sustainable Development Goal (SDG) 16: bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en creëer op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en open instellingen.² SDG 16 brengt onder andere mee dat de publieke toegang tot informatie en de bescherming van fundamentele vrijheden volgens de nationale wetgeving en internationale overeenkomsten moeten worden gegarandeerd.³ De Nationale ombudsman draagt met dit rapport bij aan SDG 16 door aandacht te vragen voor het belang van de toegang tot recht.

Onderzoek naar informatieverstrekking rondom strafbeschikkingen en sepotbeslissingen

De Nationale ombudsman heeft in dit onderzoek de focus gelegd op één aspect van de toegang tot recht, namelijk de informatieverstrekking aan burgers die verdacht worden van een strafbaar feit. Het gaat om informatie over de betekenis en de gevolgen van strafrechtelijke beslissingen, de rechtspositie van burgers en hun procedurele mogelijkheden. Op basis van deze informatie moeten burgers begrijpen in welke strafrechtelijke situatie zij zijn beland en kunnen zij ervoor kiezen om gebruik te maken van hun toegang tot recht. Meer in het bijzonder brengt de Nationale ombudsman in dit onderzoek de door

¹ De Nationale ombudsman heeft de casussen in dit rapport gebaseerd op ontvangen klachten en signalen en op voorbeelden die zijn aangedragen tijdens gesprekken met een Juridisch Loket, een strafrechtswinkel, een universitair docent Criminologie, de Nederlandse Orde van Advocaten en (Jeugd)strafrechtadvocaten. De citaten zijn afkomstig van de gesprekspartners.

² De lidstaten van de Verenigde Naties (VN), waaronder Nederland, hebben een ontwikkelingsagenda voor 2015 – 2030 vastgesteld. De agenda bestaat uit 17 SDG's. De SDG's zijn wereldwijde doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Aan de SDG's zijn in totaal 169 onderliggende targets gekoppeld. Deze targets maken de SDG's concreter.

³ Zie target 16.10.

burgers ervaren knelpunten in de informatieverstrekking rondom strafbeschikkingen en sepotbeslissingen in kaart. Uit ontvangen klachten en signalen ontstaat namelijk het beeld dat burgers zich niet altijd voldoende geïnformeerd voelen. Ook geeft de Nationale ombudsman antwoord op de vraag wat burgers van de overheid mogen verwachten. Op deze manier krijgt de overheid handvatten om de informatieverstrekking te verbeteren.

Een medewerkster van het Juridisch Loket vertelt:

“Er komen burgers langs die een strafbeschikking hebben ontvangen. Als een burger de strafbeschikking leest, dan denkt hij dat er niets anders voor hem op zit dan zich bij de strafbeschikking neer te leggen. Het feit is nou eenmaal gepleegd. Maar als diezelfde burger zijn verhaal zou uitleggen aan een rechter, dan is het mogelijk dat de zaak anders voor hem uitpakt. Er moet in ieder geval in begrijpelijke taal worden uitgelegd dat je je niet hoeft neer te leggen bij de opgelegde straf. Er wordt te veel zelfredzaamheid van burgers verwacht. Zij hebben niet altijd de capaciteiten en taalvaardigheid om alles te begrijpen.”

Strafrechtelijke beslissingen van de overheid

Strafbeschikkingen en sepotbeslissingen zijn strafrechtelijke beslissingen die worden genomen door de overheid. De strafzaak wordt niet eerst voorgelegd aan een rechter. Met een strafbeschikking kan het Openbaar Ministerie⁴ (OM) verschillende straffen en maatregelen opleggen, zoals een taakstraf, een geldboete of het inleveren van bepaalde voorwerpen. Een sepotbeslissing is weliswaar geen bestraffing, maar wel een belangrijk sluitstuk van een strafzaak. Wanneer het OM beslist om een strafzaak te seponeren, dan betekent dit dat de burger niet (verder) wordt vervolgd.⁵ Het OM verbindt aan deze beslissing een sepotcode, afhankelijk van de reden om niet verder te vervolgen. Er zijn verschillende sepotcodes. Zo kan de sepotcode betekenen dat de burger ten onrechte als verdachte is aangemerkt. Of de burger is volgens het OM terecht als verdachte aangemerkt, maar er zijn bijvoorbeeld onvoldoende bewijsmiddelen. Ook kan de sepotcode betekenen dat het OM een veroordeling haalbaar vindt, maar de strafzaak wordt toch niet voortgezet. Er is dan bijvoorbeeld sprake van een licht vergrijp.

‘Maar ik was toch onschuldig?’

“Het OM besloot om mij niet langer te vervolgen. Ik ontving een sepotbeslissing. Na anderhalf jaar onzekerheid was het dan eindelijk voorbij. Een jaar later solliciteerde ik, want ik wilde conducteur worden. Hiervoor was een VOG nodig. Tot mijn verbazing kreeg ik de VOG niet, vanwege de sepotbeslissing. Naar de baan kon ik fluiten. Maar het OM had toch besloten dat ik onschuldig ben?”

Een ingrijpend effect

Voor de burger lijken strafbeschikkingen en sepotbeslissingen op het eerste oog goed nieuws. De strafzaak wordt immers afgedaan zonder dat hij voor de rechter hoeft te verschijnen. De strafzaak is daarmee in principe afgerond.⁶ De burger realiseert zich echter meestal niet dat daarmee de strafrechtelijke kous allesbehalve af is.

In de meeste gevallen leveren strafbeschikkingen en sepotbeslissingen een aantekening in de justitiële documentatie op. In de volksmond heet het uittreksel van de justitiële documentatie een strafblad. Dat kan grote gevolgen hebben. Zo moeten burgers steeds vaker bij screeningsautoriteit Justis een Verklaring

4 Ook andere overheidsinstanties kunnen bij de oplegging van een strafbeschikking betrokken zijn, zoals de politie, gemeenten en de Koninklijke Marechaussee.
 5 Het OM kan aan een sepotbeslissing voorwaarden verbinden. Wanneer de burger deze voorwaarden overtreedt, dan kan het OM alsnog beslissen om tot vervolging over te gaan.
 6 Wel kunnen belanghebbenden, zoals slachtoffers, via een zogenaamde ‘12 Sv-procedure’ of een ‘procedure klacht niet-vervolging’ hun beklag doen. Dit kan er uiteindelijk toe leiden dat de burger alsnog wordt vervolgd, ondanks dat het OM eerst een sepotbeslissing heeft genomen.

Omtrent het Gedrag (VOG) aanvragen, bijvoorbeeld wanneer zij solliciteren.⁷ Bij de beoordeling van de aanvraag wordt het strafblad betrokken. Het is mogelijk dat het strafblad leidt tot de afwijzing van de aanvraag. En die afwijzing kan dan weer gevolgen hebben voor de kans op onder andere een nieuwe baan, een visum, een werkvergunning of emigratie. Strafbeschikkingen en sepotbeslissingen hebben gezien deze mogelijke gevolgen voor burgers een ingrijpend effect.

Een universitair docent Criminologie vertelt:

“De VOG wordt steeds vaker gebruikt en is steeds belangrijker. Toch bestaat hierover veel onduidelijkheid: voor velen is het een black box. Men solliciteert bijvoorbeeld niet uit angst voor wat er op het strafblad staat. Of men weet niet dat er een strafblad is en dat dit voor de VOG gevolgen kan hebben.”

Belangrijke keuzes

Wanneer een burger met een strafbeschikking of sepotbeslissing geconfronteerd wordt, staat er dus veel voor hem op het spel. Maar wat er precies op het spel staat, is hem vaak niet duidelijk. De burger kan vanwege de gevolgen grote druk ervaren, maar die druk kan vanwege onbekendheid met of onduidelijkheid over de gevolgen ook ontbreken. Hij zal in ieder geval belangrijke keuzes moeten maken over het gebruikmaken van zijn procedurele mogelijkheden, in het geval van een strafbeschikking vaak zelfs binnen twee weken. Gaat hij in verzet tegen de strafbeschikking, zodat de rechter de strafbeschikking kan beoordelen? Welke argumenten voert hij dan aan? Of laat hij het erbij zitten en voert hij de straf of maatregel uit? Is het nodig om een advocaat in te schakelen? En als het gaat om een sepotbeslissing, is hij het wel eens met de sepotcode? Verzoekt hij het OM de sepotcode te wijzigen? Dient hij vervolgens een klacht in bij de Nationale ombudsman als het OM het verzoek afwijst?⁸

Een medewerkster van een strafrechtswinkel vertelt:

“Voor burgers is vaak niet duidelijk dat de procedure van een strafbeschikking anders is dan die van een gewone boete. Bij een boete moet je meestal eerst betalen en daarna kan je bij de rechter terecht. Bij een strafbeschikking moet je juist niet betalen, want bij betaling wordt er afstand van het recht op verzet gedaan. De zaak kan dan niet meer aan de rechter worden voorgelegd. De burgers die bij de strafrechtswinkel komen, vinden het moeilijk om dit soort informatie op te zoeken.”

Drie knelpunten volgens de Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman ziet op basis van ontvangen klachten en signalen en de gevoerde gesprekken⁹ dat burgers de volgende drie knelpunten ervaren in de informatieverstrekking rondom strafbeschikkingen en sepotbeslissingen:

1. Informatie is niet begrijpelijk en niet voldoende toegankelijk

Het juridisch en ambtelijk taalgebruik in strafbeschikkingen en sepotbeslissingen zorgt er vaak voor dat burgers de beslissingen niet goed of verkeerd begrijpen. Dit maakt het vervolgens lastig om goede keuzes te maken over het gebruik van hun procedurele mogelijkheden. Burgers weten bijvoorbeeld niet wat er wordt bedoeld met de juridische omschrijving van het strafbare feit en met de verwijzing naar wetsartikelen in een strafbeschikking. Ook vinden burgers de informatie in sepotbeslissingen vaak onduidelijk en onvolledig. Zij vragen zich af wat de gekozen sepotcode precies betekent, waarom deze wordt gebruikt en wat het verschil is met de andere sepotcodes.

⁷ Screeningsautoriteit Justis beoordeelt de betrouwbaarheid van personen en organisaties en is verantwoordelijk voor verschillende producten, zoals de VOG. Daarnaast kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het Bibob-advies en een wapenvergunning. Ook voor de beoordeling van deze producten kan het hebben van een strafblad een negatief gevolg hebben.

⁸ Hier geldt een uitzondering op de reguliere klachtenprocedure. De burger hoeft over de weigering om de sepotcode te wijzigen namelijk niet eerst bij het OM te klagen. Hij kan de klacht direct bij de Nationale ombudsman indienen.

⁹ In het kader van dit onderzoek heeft de Nationale ombudsman verschillende gesprekken gevoerd om een beeld te krijgen van de door burgers ervaren knelpunten. Zie in dit verband noot 1. Daarnaast is gesproken met het OM, het Centraal Justitieel Incassobureau, de politie en screeningsautoriteit Justis. Op deze manier is ook inzicht gekregen in de visie en ervaringen van de overheid.

Een medewerkster van het Juridisch Loket vertelt:

“Advocaten zijn in het algemeen goed bereid om informatie over de gevolgen van sepotbeslissingen te geven. Dit doen ze dan voor hun eigen cliënten, die vaak al de nodige ervaring hebben met het strafrecht. Voor ‘first offenders’ is dit anders. Bij die groep bestaat echt een informatiegebrek. Zij weten niet wat er met hun dossier gebeurt, hoe lang zij er last van hebben en of zij iets kunnen doen tegen de sepotcode. De uitleg ontbreekt. Verder staat de informatie weliswaar in normaal Nederlands geschreven, maar de betekenis ervan is niet duidelijk.”

Het lukt burgers niet altijd om de informatie te vinden, die de overheid via verschillende websites geeft. Zij zijn bijvoorbeeld niet digitaal vaardig genoeg of hebben daarvoor de middelen niet.¹⁰

Een jeugdstrafrechtadvocaat vertelt:

“In mijn praktijk zie ik dat jongeren kwetsbaar zijn. Veel jongeren begrijpen niet goed wat een strafbeschikking inhoudt en hebben geen idee wat de gevolgen ervan kunnen zijn. Ook weten zij vaak niet het verschil tussen een officier van justitie en een rechter. Ze zien alleen de straf die ze opgelegd krijgen. Verder is het de vraag of zij überhaupt weten wat het woord ‘sepot’ betekent. De nuance van sepotcodes is lastig te begrijpen.”

2. Gevolgen en procedurele mogelijkheden zijn onduidelijk

Bij burgers bestaan misvattingen over de gevolgen van strafbeschikkingen en sepotbeslissingen. Voor hen is bijvoorbeeld niet altijd duidelijk dat zij een strafblad kunnen krijgen. Wanneer burgers zich hiervan wel bewust zijn, dan weten zij niet altijd dat dit mogelijk gevolgen heeft voor onder andere de aanvraag van een VOG. Of zij verwachten ten onrechte dat ze juist nooit meer in aanmerking komen voor een VOG.¹¹ Op basis van die misvattingen kunnen burgers dan keuzes maken over het gebruiken van hun procedurele mogelijkheden, die ze achteraf bezien niet hadden gemaakt.

Een strafrechtadvocaat vertelt:

“Ik vraag me af of burgers wel voldoende begrijpen dat een strafbeschikking een zware beslissing is. Een strafbeschikking staat gelijk aan een strafrechtelijke veroordeling en de burger bekent dus schuld. Als een burger voor de rechter moet verschijnen, begrijpt hij namelijk wel direct dat het serieus is. Ik vrees dat burgers zich onvoldoende bewust zijn van de impact die de strafbeschikking op meerdere vlakken heeft. Verder kan de informatie over het instellen van verzet onduidelijk zijn. Binnen het strafrecht gaat het niet altijd om burgers die goed op de hoogte zijn van dit soort informatie. Zij raken in de stress van een dergelijke beslissing. Hierdoor lezen en begrijpen burgers niet alles.”

Voor veel burgers is het strafrecht een onbekend terrein. Zij hebben geen of weinig ervaring met juridische procedures. Burgers hebben niet altijd goed voor ogen welke procedurele mogelijkheden ze hebben om op te komen voor hun rechten. Het is hen niet duidelijk dat en hoe ze verzet kunnen instellen tegen de strafbeschikking. Of dat ze kunnen verzoeken om een wijziging van de sepotcode en over de afwijzing van dat verzoek vervolgens kunnen klagen bij de Nationale ombudsman. Burgers vinden

¹⁰ In Nederland hebben 2,5 miljoen volwassenen (18% van de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder) grote moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Zij zijn laaggeletterd. Vaak hebben zij ook moeite met de digitale vaardigheden (Algemene Rekenkamer, 2016). Zie https://www.lezenenschrijven.nl/uploads/editor/1771800-18_Factsheet_DiVa_v5_WEB.pdf.

¹¹ In 2019 heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie en Veiligheid een rapport uitgebracht over het aantal jongeren dat uit angst voor een afwijzing van hun aanvraag geen VOG durft aan te vragen; het zogenaamde ‘dark number’. Het onderzoek laat zien dat naar schatting 2,1 % van 438.000 jongeren in het kader van een middelbare beroepsopleiding bewust geen aanvraag indient bij screeningsautoriteit Justis. Ongeveer 80% van deze jongeren heeft geen justitieel verleden en zou altijd een VOG krijgen als deze wordt aangevraagd. Zie <https://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/2788-dark-number-vog.aspx>.

dan niet hun toegang tot recht. Die onduidelijkheid kan worden veroorzaakt, doordat zij de gegeven uitleg niet goed begrijpen. Andere redenen zijn bijvoorbeeld dat in de sepotbeslissing niet wordt gewezen op de procedurele mogelijkheden en dat de informatie hierover op de website van het OM niet wordt gevonden of begrepen. Ook begrijpen burgers vaak niet het verschil tussen een gewone boete en een strafbeschikking en denken ze dat meteen moet worden betaald. Zij beseffen dan niet dat met betaling afstand wordt gedaan van het recht op verzet.

‘Onduidelijkheid over verzet’

“Ik kreeg een strafbeschikking, omdat ik de openbare orde zou hebben verstoord. Ik gooide namelijk een appel op het spoor. Ik begrijp heus wel dat dit niet de bedoeling is, maar ik vind de opgelegde boete echt te hoog. Daarom wil ik in verzet gaan. In de strafbeschikking staat dat ik op tijd moet betalen om een verhoging van de boete te voorkomen. Maar ik lees ook dat ik niet moet betalen als ik in verzet ga. Dit staat ook op internet. Ik begrijp het niet. Moet ik voor de zekerheid toch maar betalen om een verhoging te voorkomen en meteen in verzet gaan?”

3. De overheid treedt niet op als één overheid

Voor burgers is het verwarrend dat bij de informatieverstrekking rondom strafbeschikkingen en sepotbeslissingen verschillende overheidsinstanties betrokken kunnen zijn. Zij krijgen bijvoorbeeld te maken met de politie, de gemeente, het OM, het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), de rechtbank of screeningsautoriteit Justis. Deze overheidsinstanties kunnen betrokken zijn bij het staande houden van de burger nadat het strafbare feit is gepleegd, het aankondigen of nemen van de beslissing, de uitreiking of verzending van de beslissing, de ontvangst of behandeling van het verzet, de beoordeling van het verzoek om wijziging van de sepotcode of de screening van burgers waarbij de beslissing een rol kan spelen.

Een medewerkster van het Juridisch Loket vertelt:

“De informatie op de website van screeningsautoriteit Justis wordt door de burger, die speurt naar informatie, als duidelijk ervaren. Het gros van de burgers komt echter niet op die website terecht.”

Burgers weten meestal niet welke overheidsinstantie waarover gaat. Dit geldt met name, wanneer overheidsinstanties alleen vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid informatie geven en niet naar de overheidsinstantie doorverwijzen, die de desbetreffende burger inhoudelijk verder kan helpen. Voor burgers is het dan lastig om het juiste loket te vinden, wanneer zij vragen hebben over de beslissing of hulp nodig hebben.

‘Van het kastje naar de muur’

“Iemand van de gemeente sprak mij aan, toen ik mijn afvalzak een dag te vroeg op straat zette. Hij noteerde mijn gegevens en zei dat ik een strafbeschikking op de deurmat kon verwachten. Ik vroeg hem of dit wel mogelijk was voor zo’n klein vergrijp en ik kreeg te horen dat ik maar in verzet moest gaan. Ik belde met de politie om opheldering te vragen, maar ik werd doorverwezen naar de gemeente. Vervolgens belde ik met de gemeente, maar ik werd doorverwezen naar het OM. Kon het OM mij dan uitleg geven? Het OM antwoordde dat ik verder bericht moest afwachten. Maanden later ontving ik een strafbeschikking. Ik ben in verzet gegaan, omdat ik nog steeds veel vragen had en ik wilde weten hoe het zit met de gevolgen voor mijn strafblad. Ik belde hierover met de rechtbank. Maar de medewerker van de griffie zei mij dat ik de zitting moest afwachten. Uiteindelijk ben ik naar de strafrechtswinkel bij mij in de buurt gegaan en die heeft mij uitleg gegeven en verwezen naar de website van screeningsautoriteit Justis.”

Wat vindt de Nationale ombudsman?

De toegang tot recht is een belangrijk anker van de Nederlandse rechtsstaat. Het is de taak van de overheid om zorg te dragen voor een laagdrempelige toegang tot recht. Alleen dan is het rechtssysteem er voor iedereen. Behoorlijke informatieverstrekking is de basis van de toegang tot recht. In het strafrecht staan de fundamentele rechten van burgers op het spel. De overheid dreigt hun vrijheden en rechten te beperken of af te pakken door middel van een straf of een maatregel die zij de rechter wil laten opleggen. De burger voelt zich alleen staan tegenover een machtige overheid met veel kennis en proceservaring in huis. Hij heeft te maken met de overheid die de regie in handen heeft en is wat de informatieverstrekking betreft grotendeels afhankelijk van de overheid. Deze kwetsbare positie van de burger in het strafrecht wordt versterkt, wanneer de overheid een strafbeschikking oplegt of een sepotbeslissing neemt. Bepaalde waarborgen van het klassieke strafrecht ontbreken dan, zoals de tussenkomst van de rechter en het uitvaardigen van een dagvaarding. Van de overheid mag worden verwacht dat zij zich bij haar informatieverstrekking bewust is van de positie van de burger. Dit vraagt om een bijzondere inspanning om te waarborgen dat burgers die verdacht worden van een strafbaar feit behoorlijk worden geïnformeerd en op die manier een laagdrempelige toegang hebben tot recht.

Behoorlijke informatieverstrekking houdt in dat de overheid ervoor moet zorgdragen dat wanneer een burger geconfronteerd wordt met een strafbeschikking of sepotbeslissing, hij begrijpt in welke juridische situatie hij is beland en welke keuzes hij kan maken. Dit betekent dat het hem minimaal duidelijk is waar het over gaat, wat de gevolgen zijn en welke procedurele mogelijkheden hij heeft.

Oproep aan de overheid

De Nationale ombudsman roept overheidsinstanties op om bij de informatieverstrekking rondom strafbeschikkingen en sepotbeslissingen in ieder geval aan drie voorwaarden te voldoen.

Als overheidsinstanties aan één of meer van deze voorwaarden niet voldoen, dan handelen zij niet behoorlijk.

1. Zorg voor begrijpelijke en toegankelijke informatie

- Leg uit waarover de strafbeschikking of sepotbeslissing gaat door middel van verduidelijkingen en toevoegingen in of bij de beslissing. Het noemen van alleen een strafbaar feit met een wetsartikel of een sepotcode is niet voldoende, daar moet een (feitelijke) omschrijving bij.
- Vermijd juridisch en ambtelijk taalgebruik zoveel mogelijk.
- Richt een digitaal informatiesysteem zo in, dat dit toegankelijk is voor zoveel mogelijk burgers.
- Waarborg de beschikbaarheid van digitale informatie via een alternatief informatiekanaal.

2. Wijs in of bij de beslissing actief op de gevolgen en procedurele mogelijkheden

- Leg uit dat de burger als gevolg van de strafbeschikking of sepotbeslissing een strafblad heeft.
- Verwijs naar screeningsautoriteit Justis voor meer informatie over de mogelijke gevolgen van een strafblad.
- Geef uitleg over de verzetprocedure en benadruk daarbij dat de burger bij betaling afstand doet van het recht op verzet.
- Wijs op de mogelijkheid om het OM te verzoeken de sepotcode te wijzigen en op de klachtenprocedure bij de Nationale ombudsman.

3. Treed op als één overheid

- Informeer over de rol van de overheid. Dit betekent niet alleen over de eigen rol, maar ook over de rol van andere relevante overheidsinstanties.
- Help burgers altijd op weg en verwijs zo nodig naar het juiste loket.
- Werk samen met andere overheidsinstanties om een behoorlijke informatieverstrekking te waarborgen.

Vervolg

Voor de Nationale ombudsman blijft de toegang tot recht een belangrijk onderwerp. De Nationale ombudsman zal dan ook aandacht houden voor de wijze waarop de overheid zorgdraagt voor een laagdrempelige toegang tot recht. Daarbij hoort het waarborgen van een behoorlijke informatieverstrekking rondom strafbeschikkingen en sepotbeslissingen. De overheidsinstanties waarmee de Nationale ombudsman tijdens dit onderzoek heeft gesproken, hebben laten zien dat zij een behoorlijke informatieverstrekking belangrijk vinden.¹² In de tweede helft van 2020 zal de Nationale ombudsman met hen in gesprek gaan over hoe zij uitvoering geven aan deze oproep.

---

¹² Zo lopen bij het OM en het CJIB projecten om strafbeschikkingen en sepotbeslissingen begrijpelijker te maken. De Nationale ombudsman heeft met deze overheidsinstanties over beide projecten gesproken. Tijdens de gesprekken is een toelichting gegeven op de projecten en heeft de Nationale ombudsman aandacht gevraagd voor het burgerperspectief. Verder heeft screeningsautoriteit Justis onder andere aangegeven dat met de campagne en bijbehorende website 'Wat de VOG?' tegemoet wordt gekomen aan vragen die specifiek bij jongeren leven over de VOG. Daarnaast heeft screeningsautoriteit Justis de zogeheten VOG-check gelanceerd. Deze tool biedt burgers inzicht in kansen op een VOG en hierbij wordt beoogd om onnodige angst voor een afwijzing weg te nemen.